

Muntunie heeft nood aan macroprudentieel beleid

2012/18
25 | 04 | 2012

MENSEN

WELVAART

BESCHERMING

Ivan Van de Cloot
Hoofdeconoom
Itinera Institute

In het achtste hoofdstuk van *De Grote Crash* introduceert econoom John Kenneth Galbraith het concept “bezzle” voor het eerst. De econoom had het in zijn bestseller over de beurscrash die de grote depressie inleidde over de periode dat de grote verduistering van middelen nog niet doorgedrongen was tot de bevolking. Het is pas na een tijd dat de gordijnen vallen en vastgesteld wordt hoeveel vermogen achteraf virtueel blijkt. De handigste medeplichtigen geraken er echter ontzettend vaak mee weg terwijl het pas met het verstrijken van de tijd duidelijk wordt hoe groot het financieel schandaal wel is.

Het is vandaag moeilijk te vergelijken met de jaren 1930 maar de omvang van de malversaties die de huidige crisis omvatten, beginnen ook indrukwekkende proporties te krijgen. Deelgenoten wijzen bij het ontrafelen van het piramidespel steevast vooral op de complexiteit waardoor niemand echt verantwoordelijk gesteld kan worden.

Uiteraard is het moderne financiële systeem erg complex geworden maar dit mag niet verhullen dat er ook evidente grenzen overschreden werden. In eigen land pro-

beert men nog steeds heel verhaal te reduceren tot onethische kredietverlening in de Verenigde Staten. Doordat kredieten zo snel mogelijk doorverkocht werden, hadden hypotheekverstrekkers niet meer een langetermijnband hadden met de klant zodat ze tot onverantwoorde kredietverstrekking overgingen.

Het zou echter geschiedvervalsing zijn om voor te wenden alsof Europa een louter onschuldige slachtoffer is van wat in de VS ontspoorde. We kunnen het

niet beter samenvatten dan via de roemruchte woorden die Dehaene aanhaalde dat wat ze aantreffen niet langer een bank maar een hefboomfonds was. Dit is dan ook de beste typering van wat er misliep de voorbije jaren: "banken waren hefboomfondsen geworden".

Het voorbeeld van Spanje toont op zijn beurt nog eens aan dat de "bezzle" in Europa niet moest onderdoen voor deze in de VS. Gebruikelijk wordt bij de aanvraag van een hypotheek een onafhankelijk expert ingeschakeld om tot een waardering voor het huis te komen. In Spanje is nu gebleken dat banken en de agentschappen die aan de lopende band waarderingen afleverden zware belangenverstrengeling kenden. Hierdoor ontstond de perversie dat beide partijen enkel belang hadden in opgeblazen waarderingen.

Even nefast was dat verantwoordelijken van de lokale overheden ook mee in het bad gingen omdat ze ook vooral belang hadden bij steeds hogere prijzen. Vaak verkocht de gemeente immers de grond aan de ontwikkelaars met een mooie commissie. Hoe meer nieuwe inwoners een lokale autoriteit overigens aantrok, hoe meer autonomie hij kon opeisen tegen-

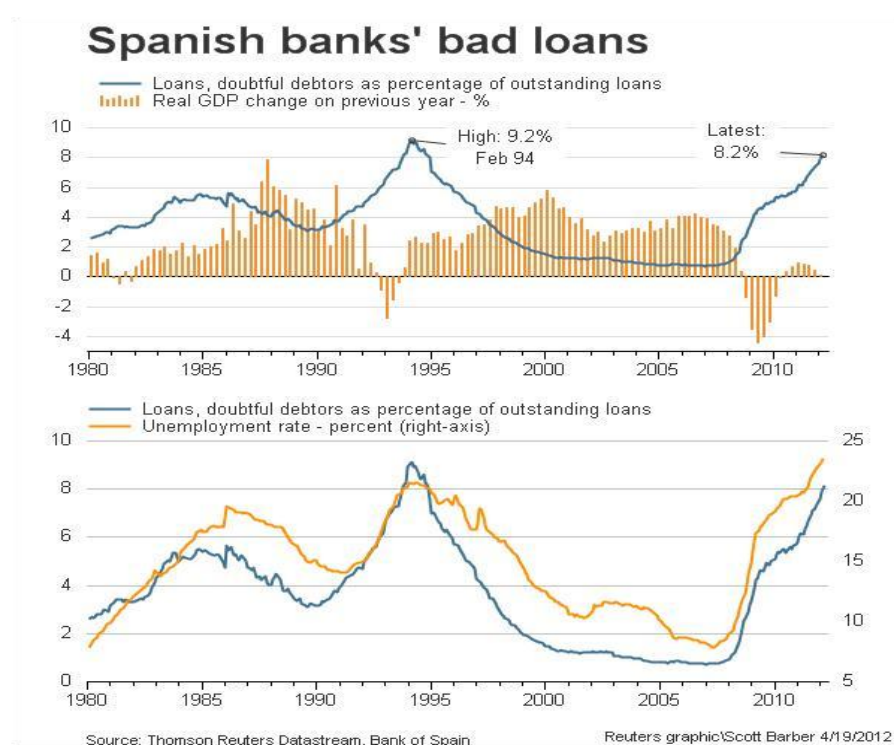
over de hogere besturen. Alle belang dus om via de regionale Ca-jabank die bemand wordt door lokale mandatarissen genereus krediet te verlenen.

Wanneer een Spaans huis wordt aangeslagen, mag het niet zomaar openbaar verkocht worden, maar moet het eerst door een 'bevriend' expertenbureau gewaardeerd worden. Vaak probeert men het dan te verkopen door een vastgoedkantoor dat feitelijk eigendom is van de bank. Dit om verliezen zo lang mogelijk onder de mat te kunnen blijven schuiven. Evengoed is het een wijdverspreide Spaanse praktijk dat lokale banken genereuze kredietlijnen gunnen aan zij die aandelen kopen van dezelfde banken. Waarmee nogmaars eens bewezen is dat bij elke grote financiële aardbeving piramidespelen in een of andere vorm steevast opnieuw bovenkomen.

Tot op de dag van vandaag zorgt dit kluwen van belangenvermenging ervoor dat het Spaanse probleem veel dieper gaat dan op het eerste gezicht duidelijk is. Er is een immens wantrouwen tegenover grote delen van het Spaanse banksysteem waarbij de verdorven verliezen op ruim 400 miljard euro worden geschat. Vele analisten vrezen dat het zwarte gat dat

in het Ierse banksysteem werd ontdekt, wel eens de duimen moet leggen voor het Spaanse probleem.

GRAFIEK: SPAANSE BANKPROBLEMEN GAAN DIEP

MACROPRUDENTIEEL BELEID

“

Centrale banken moeten equipes vormen om zeepbellen te detecteren

”

Beleidsverantwoordelijken lijken nog niet te beseffen dat de crisis ook voor hen een cesuur vormt tussen het verleden en de toekomst. Centrale bankiers dienen de Greenspandoctrine te begraven die stelde dat het onmogelijk is zeepbellen te identificeren en dat men enkel achteraf bij het barsten ervan puin moet ruimen. Iedereen ziet vandaag in dat dit enkel leidt tot meer instabiliteit. Dit betekent niet alleen dat vandaag de centrale banken equipes moeten vormen om zeepbellen te detecteren, maar dat centrale bankiers ook nieuwe instrumen-

ten dienen te ontwikkelen om de zeepbel te doorprikken. Het inzicht dat we bij meerdere doelstellingen ook meerdere beleidsinstrument behoeven, hebben we te danken aan de Nederlandse Nobelprijswinnaar Jan Tinbergen. Als we de rente dus gebruiken als wapen om de economische cyclus af te vlakken, dan moeten we instrumenten zoals hogere reserveverplichtingen durven inzetten om zeepbellen te bekampen.

Ivan Van de Cloot
Hoofdeconoom

Voor duurzame economische groei en sociale bescherming.